

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun.Chișinău, str.Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

Dr. H. H. H. № 4.3573-24/07

Dosar nr. **3-104/2019**

Data de 02.11.2021

Curtea Constituțională a RM

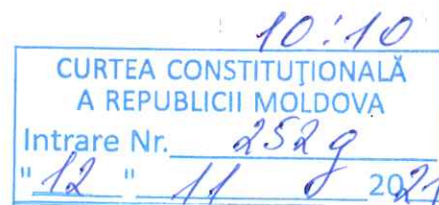
str.Alexandru Lăpușneanu nr.28

Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău, vă expediază Încheierea din 06 iulie 2021 privind sesizarea excepția de neconstituționalitate în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de **Brînză Liubovi către Consiliul Superior al Magistraturii , persoană terță Procuratura Generală , privind anularea otărîrii din 04.12.2018.**

Anexă: copia încheierii din 06.07.2021
copia sesizării + anexă de acte la sesizare

Grefier :

Croitor Olesea

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție

I. Autorii sesizării

Angela Bostan – judecător, Curtea de Apel Chișinău, mun. Chișinău, str. Teilor 4, telefon de contact

Ion Muruianu – judecător, Curtea de Apel Chișinău, mun. Chișinău, str. Teilor 4, telefon de contact

Grigore Dașchevici – judecător, Curtea de Apel Chișinău, mun. Chișinău, str. Teilor 4, telefon de contact

II. Obiectul sesizării.

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare controlul constituționalității prevederilor art. 19 din Legea cu privire la statutul judecătorului.

III. Circumstanțele cauzei examinate de către instanța de judecată.

Pe rolul Curții de Apel Chișinău, Completul specializat în examinarea acțiunilor de contencios administrativ, se află spre examinare, cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea înaintată de Liubovi Brînza împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, persoana terță Procuratura Generală cu privire la anularea hotărârilor nr. 559/26 și nr. 560/26 din 04 decembrie 2018 cu privire la sesizarea Procurorului General.

În esență, se reține că, pe 22 noiembrie 2018, în adresa Consiliului Superior al Magistraturii a parvenit sesizarea Procurorului General, Eduard Harunjen cu solicitarea de eliberare a acordului la pornirea urmăririi penale în privința judecătorului Curții de Apel Chișinău, Liubovi Brînza pentru existența bănuielii rezonabile de săvârșire a infracțiunilor prevăzute de art. 307 alin. (1) și art. 303 alin. (3) Codul Penal.

Sesizarea Procurorului General, Eduard Harunjen a fost întemeiată pe bănuiala rezonabilă a organului de urmărire penală că, judecătorul Liubovi Brînza ar fi comis infracțiunile prevăzute de art. 307 alin. (1) și art. 303 alin. (3) Codul Penal, în procesul de examinare în ordine de recurs a cererii lui Roșca Valeriu cu privire la anularea condamnării cu suspendarea condiționară a executării pedepsei și stingerea antecedentului penal în baza sentinței Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 2 octombrie 2015.

Potrivit materialelor prezentate de Procurorul General, Eduard Harunjen prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2018, s-a admis cererea de recurs înaintată de către condamnatul Roșca Valeriu și avocatul Cușnir Sergiu în interesele condamnatului Roșca Valeriu împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din data de 22 iunie 2018, pe care a casat-o integral și pronunțată o nouă

hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează: s-a anulat condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei în privința condamnatului Roșca Valeriu, stabilită prin sentința Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 2 octombrie 2015, în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Codul Penal, cu stingerea antecedentului penal.

Decizia respectivă, în virtutea dispozițiilor legale, este irevocabilă de la pronunțare.

Urmare examinării materialelor prezentate de Procurorul General, Eduard Harunjen, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a adoptat hotărârea nr. 559/26 din 4 decembrie 2018, prin care a admis sesizarea Procurorului General, Eduard Harunjen privind acordul la pornirea urmăririi penale în privința judecătorului Curții de Apel Chișinău, Liubovi Brînza și s-a dat acordul Procurorului General la pornirea urmăririi penale în privința judecătorului Liubovi Brînza de la Curtea de Apel Chișinău potrivit art. 307 alin. (1) și art. 303 alin. (3) Codul Penal.

În susținerea soluției adoptate, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a reținut *inter alia* că, la materialele prezentate în ședința Plenului, examinate prin prisma prevederilor legale în vigoare, există premise din care ar rezulta bănuieli rezonabile că ar fi fost comisă infracțiunea indicată de către Procurorul General în sesizare.

IV. Expunerea pretensei încălcări a Constituției și a argumentelor aduse în sprijinul acestei afirmații.

Legislația pertinentă.

Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994 (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art. 140), sunt următoarele:

Articolul 120 Caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive

„Este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.”

Prevederile relevante ale Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorului sunt următoarele:

Articolul 19. Inviolabilitatea judecătorului

(1) Personalitatea judecătorului este inviolabilă.

(2) Inviolabilitatea judecătorului se extinde asupra locuinței și localului lui de serviciu, vehiculelor și mijloacelor de telecomunicație folosite de el, asupra corespondenței, bunurilor și documentelor lui personale.

(3) Judecătorul nu poate fi tras la răspundere pentru opinia sa exprimată în îndeplinirea justiției și pentru hotărârea pronunțată, cu excepția cazului în care vinovăția acestuia a fost stabilită prin sentință definitivă sau, în cadrul unei proceduri disciplinare, s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile sale, care au dus la una dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002.

(4) Urmărirea penală împotriva judecătorului poate fi pornită doar de către Procurorul General sau prim-adjunctul, iar în lipsa acestuia de către un adjunct în temeiul ordinului emis de Procurorul General, cu acordul Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile Codului de procedură penală. În cazul săvârșirii de către judecător a infracțiunilor specificate la art. 243, 324, 326 și 330² ale Codului penal al Republicii Moldova, precum și în cazul infracțiunilor flagrante, acordul Consiliului Superior al Magistraturii pentru pornirea urmăririi penale nu este necesar.

(4¹) Hotărârile prin care Consiliul Superior al Magistraturii își expune acordul sau dezacordul pentru pornirea urmăririi penale în condițiile alin. (4) trebuie să fie motivate și se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Magistraturii, cu anonimizarea datelor cu privire la identitatea judecătorului.

(5) Judecătorul nu poate fi reținut, supus aducerii silite, arestat, percheziționat fără acordul Consiliului Superior al Magistraturii. Toate acțiunile procesuale în privința judecătorului, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, pot fi efectuate numai după emiterea ordonanței de pornire a urmăririi penale, cu respectarea garanțiilor instituite de normele constituționale și actele internaționale. Acordul Consiliului Superior al Magistraturii nu este necesar în caz de infracțiune flagrantă.

(5¹) – abrogat

(5²) – abrogat

(5³) – abrogat

(6) Judecătorul poate fi supus sancțiunilor contravenționale numai de către instanța de judecată. Instanța de judecată informează în mod obligatoriu Consiliul Superior al Magistraturii despre faptul sancționării contravenționale a judecătorului.

(7) Judecătorul reținut, în cazul în care este bănuit că a săvârșit o contravenție, urmează a fi eliberat imediat după identificare.

Argumentare.

Articolul 19 alin. (3)-(5) din Legea cu privire la statutul judecătorului, contravine prevederilor art. 120 din Constituția Republicii Moldova.

Articolul 120 din Constituția Republicii Moldova proclamă principiul general, potrivit căruia, toate persoanele fizice și / sau juridice, de drept public sau drept privat, au obligația Constituțională de a respecta hotărârile definitive ale instanțelor judecătorești.

Acest principiu presupune, recunoașterea caracterului legal și întemeiat al hotărârilor judecătorești definitive, indiferent de faptul dacă persoana recunoaște sau nu legalitatea și / sau temeinicia actului judecătoresc.

Respectarea acestui principiu și deziderat constituțional, presupune respectarea unui alt principiu constituțional, și anume, cel al independenței puterii judecătorești față de orice altă putere din stat.

Dispozițiile constituționale privind separația puterilor în legislativă, executivă și judecătorească [articolul 6], privind independența, imparțialitatea și inamovibilitatea judecătorilor instanțelor judecătorești [articolul 116 alin.(1)], precum și privind stabilirea prin lege organică a organizării instanțelor judecătorești, a competenței acestora și a procedurii de judecată [articolul 115 alin.(4)] definesc

statutul juridic al judecătorului în Republica Moldova și consacră justiția ca o ramură independentă și imparțială a puterii de stat.

Independența sistemului judiciar în ansamblul său garantează independența individuală a judecătorilor.

Independența judecătorilor este o garanție împotriva presiunilor exterioare în luarea deciziilor, fiind justificată de necesitatea de a permite judecătorilor să-și îndeplinească rolul lor de gardieni ai drepturilor și libertăților omului.

Totodată, este de menționat, că independența judecătorului se află în conexiune și cu inviolabilitatea acestuia.

În particular, în accepțiunea articolului 19 alin.(1) și (2) din Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, personalitatea judecătorului este inviolabilă. Inviolabilitatea judecătorului se extinde asupra locuinței și localului lui de serviciu, vehiculelor și mijloacelor de telecomunicație folosite de el, asupra corespondenței, bunurilor și documentelor lui personale.

Însă, oricare ar fi aspectele în care poate fi abordată, independența judecătorului nu este reglementată ca un scop în sine și, cu atât mai puțin, ca un privilegiu al acestuia, ci slujind înfăptuirii justiției. Din această perspectivă, independența judecătorului este un aspect fundamental al statului de drept.

În același timp, reprezentând o garanție constituțională, independența judecătorului nu poate fi interpretată ca fiind de natură să determine lipsa responsabilității judecătorului. Astfel, oricât de importantă ar fi libertatea judecătorilor în exercitarea funcțiilor lor judiciare, aceasta nu înseamnă că judecătorii nu sunt responsabili.

În acest sens, în jurisprudența Curții Constituționale, Curtea a menționat că independența judecătorului nu exclude angajarea responsabilității acestuia, ea fiind realizată sub rezerva unei prudențe determinate de necesitatea garantării libertății depline a judecătorului contra tuturor presiunilor induse (HCC nr.22 din 5 septembrie 2013, §61; HCC nr.26 din 11 noiembrie 2014, §41; HCC nr.12 din 28 martie 2017, §58-59).

Comisia de la Veneția, în opinia Amicus Curiae, adoptată în cadrul celei de-a 110-a sesiuni plenare, a menționat că este necesară stabilirea unui echilibru între imunitate, ca mijloc de protecție a judecătorului împotriva presiunii excesive și a abuzului din partea puterilor statului sau a persoanelor fizice (imunitate), pe de o parte, și faptul că judecătorul nu este mai presus de lege (responsabilitate), pe de altă parte. Comisia de la Veneția a subliniat în mod constant faptul că judecătorii nu trebuie să beneficieze de imunitate generală, ci de imunitate funcțională pentru actele realizate în exercitarea funcțiilor lor judiciare. Acest lucru se datorează faptului că, în principiu, judecătorul trebuie să beneficieze de imunitate doar în cadrul exercitării funcțiilor sale legale. În cazul în care el comite o infracțiune în exercitarea funcțiilor, nu trebuie să se bucure de imunitate față de răspunderea penală CDLAD(2017)002), §17].

Reiterăm că, deoarece într-o societate democratică judecătorul nu poate fi la adăpostul unei imunități absolute, se reliefează problema condițiilor și modalităților de angajare a răspunderii judecătorului. Astfel, trebuie remarcat faptul că, deși standardele europene permit judecătorilor să fie trași la răspundere penală în exercitarea funcțiilor lor judiciare, pragul este destul de înalt.

Legea fundamentală consacră principiul independenței și inamovibilității judecătorilor. Printre garanțiile asigurării efective a acestor principii este și condiția specială de pornire a urmăririi penale, aplicare a anumitor măsuri procesuale sau efectuare a anumitor acțiuni procesuale în privința judecătorului.

Corespunzător, legiuitorul a stabilit o procedură distinctă și riguroasă de tragere a judecătorului la răspundere penală, rolul determinant fiindu-i atribuit în acest proces Consiliului Superior al Magistraturii, în calitate de garant al independenței justiției.

În particular, articolul 19 alin.(4) din Legea cu privire la statutul judecătorului stabilește că urmărirea penală împotriva judecătorului poate fi pornită doar de către Procurorul General sau prim-adjunctul, iar în lipsa acestuia de către un adjunct în temeiul ordinului emis de Procurorul General, cu acordul Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile Codului de procedură penală, iar potrivit alineatului (5), judecătorul nu poate fi reținut, supus aducerii silite, arestat, percheziționat fără acordul Consiliului Superior al Magistraturii.

Deci, se deduce că, de regulă, o condiție *sine qua non* pentru pornirea urmăririi penale în privința judecătorului, precum și pentru reținerea, aducerea silită, arestarea sau percheziționarea judecătorului este acordul Consiliului Superior al Magistraturii, care reprezintă o garanție legală a consolidării principiilor constituționale privitoare la independența judecătorilor.

Curtea Constituțională cu mai multe ocazii, a statuat, că încuviințarea Consiliului Superior al Magistraturii în cazurile [pornirii urmăririi penale], reținerii, aducerii silite, arestării, percheziționării judecătorului constituie o anumită garanție, care diminuează riscul abuzurilor, acțiunilor arbitrare, precum și al acuzațiilor false împotriva judecătorului de către persoane interesate (HCC nr.22 din 5 septembrie 2013, §107).

La fel, Curtea a reiterat, că luând în considerare rolul constituțional al Consiliului Superior al Magistraturii, și anume de garant al independenței autorității judecătorești, acestuia îi revine obligația de a examina sub toate aspectele materialele cu privire la pornirea urmăririi penale, reținerea, aducerea silită, arestarea sau percheziționarea judecătorului, în scopul evitării unor eventuale abuzuri, care ar spori riscul afectării independenței funcționale a acestuia.

Curtea a reținut, cu titlu de principiu, că responsabilitatea de a nu recurge nejustificat la prevederile Codului penal împotriva judecătorilor și de a evita un efect stigmatizant asupra acestora, o au nu doar Procurorul General și instanțele de judecată, dar și, în special, Consiliul Superior al Magistraturii, în calitate de garant al independenței puterii judecătorești (HCC nr.12 din 28 martie 2017, §91).

Astfel, pentru a permite înțelegerea a celui *ratio decidendi* care a condus la adoptarea hotărârii prin care Consiliul Superior al Magistraturii ridică sau refuză să ridice imunitatea judecătorului, este imperioasă analiza și aprecierea materialelor prezentate de către procuror în vederea constatării faptului dacă s-au respectat condițiile sau circumstanțele prevăzute de Codul de procedură penală pentru acțiunea sau măsura procesuală solicitată, așa cum prevede articolul 23 alin.(2) teza întâi din Legea nr.947-XIII din 19 iulie 1996.

Or, în mod firesc, concluzia Consiliului Superior al Magistraturii trebuie să rezulte din premise, ceea ce implică necesarmente o examinare factologică a materialelor prezentate. Altminteri, concluzia nu va reprezenta altceva decât un *non sequitur*.

În hotărârea Curții Constituționale nr. 23 din 27 iunie 2017, Curtea a menționat că în situația în care Consiliului Superior al Magistraturii i se cere să își dea acordul pentru pornirea urmăririi penale, aplicarea măsurilor procesuale sau efectuarea acțiunilor procesuale în privința judecătorului, acesta are obligația să motiveze hotărârea sa, ținând cont de circumstanțele particulare ale fiecărui caz în parte, fără a se limita la formulări generale și abstracte. Curtea a mai menționat, că nu există nicio îndoială că decizia de ridicare sau nu a imunității judecătorului ține de marja de apreciere a Consiliului Superior al Magistraturii, însă această apreciere trebuie să fie însoțită de o motivare corespunzătoare, astfel încât să se depășească orice suspiciune de arbitrar.

Iar întru realizarea acestui deziderat, Curtea a considerat că este indispensabilă aprecierea materialelor prezentate, chiar dacă în cele din urmă va exista și o examinare a acestora de către instanța de judecată independentă și imparțială [obligată ope legis să asigure respectarea garanțiilor ce decurg din articolul 6 din Convenția Europeană], cu posibilitatea exercitării căilor de atac asupra actului judecătoresc pronunțat.

Adițional, Curtea a relevat că, exprimându-și acordul sau refuzul pentru pornirea urmăririi penale în privința judecătorului, precum și pentru reținerea, aducerea silită, arestarea sau percheziționarea judecătorului, **Consiliul Superior al Magistraturii are dreptul și obligația de a aprecia materialele prezentate, fără să formuleze concluzii asupra vinovăției judecătorului.**

Această obligație a Consiliului Superior al Magistraturii poate fi realizată, doar în condițiile în care, Procurorul General prezintă Consiliului probe suficiente care să confirme existența „bănuielii rezonabile” privind comiterea de către judecător a unei infracțiuni.

În jurisprudența sa, Curtea a statuat, că la eliberarea acordului privind pornirea urmăririi penale în privința judecătorului, aplicarea măsurilor procesuale sau efectuarea acțiunilor procesuale, Consiliul Superior al Magistraturii urmează să verifice temeinicia propunerii Procurorului General sau prim-adjunctului, fără a da apreciere calității și veridicității materialelor prezentate de acesta din urmă.

Deci, este cert că, **la examinarea demersului Procurorului General cu privire la pornirea urmăririi penale în privința judecătorului, Consiliul Superior al Magistraturii are obligația de a aprecia materialele prezentate de Procurorul General și, să stabilească, dacă din acțiunile descrise în demers și probele prezentate, rezultă o bănuială rezonabilă că judecătorul a comis o infracțiune, pasibilă de sancționare.**

În condițiile speței principale, s-a stabilit că, demersul Procurorului General, Eduard Harunjen cu privire la eliberarea acordului privind pornirea urmăririi penale în privința judecătorului Curții de Apel Chișinău, Liubovi Brînza potrivit art. 307 alin. (1) și art. 303 alin. (3) Codul Penal, s-a întemeiat pe faptul că, judecătorul ar fi pronunțat o decizie ilegală, prin care, s-a anulat condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei în privința condamnatului Roșca Valeriu, stabilită prin sentința Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 2 octombrie 2015, în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Codul Penal, cu stingerea antecedentului penal.

Este de menționat, că decizia Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2018, este irevocabilă de la data pronunțării, nefiind pasibilă de a fi contestată cu recurs ordinar.

Procurorul General a invocat caracterul ilegal al deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2018, fără a prezenta membrilor Consiliului o probă care ar confirma caracterul ilegal al deciziei judecătorești definitive.

Aceste circumstanțe denotă, că de fapt, Consiliul Superior al Magistraturii i-a fost deferit spre examinare un demers al Procurorului General, prin care s-a solicitat eliberarea acordului pentru pornirea urmăririi penale în privința unui judecător, în cadrul căreia [urmăririi penale] organul de urmărire penală urma să se expună asupra acțiunilor judecătorului admise la pronunțarea unui act judecătoresc irevocabil, necontestat.

Reiterăm, că în sensul art. 120 din Constituția Republicii Moldova, este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.

Din sensul normei constituționale citate *supra* urmează că, respectarea hotărârilor definitive ale instanțelor judecătorești, este obligatorie pentru persoanele fizice și / sau juridice, inclusiv, pentru organul de urmărire penală și Consiliul Superior al Magistraturii.

La eliberarea acordului pentru pornirea urmăririi penale în privința judecătorului pentru infracțiunea prevăzută de art. 307 alin. (1) Codul Penal, care sancționează acțiunile ilegale ale judecătorului manifestate prin pronunțarea cu bunăștiință de către judecător a unei hotărâri, sentințe, decizii sau încheieri contrare legii, Consiliul Superior al Magistraturii nu poate în mod individual să stabilească, dacă un act judecătoresc este ilegal, adică, nu poate aprecia legalitatea și temeinicia actului, inclusiv din punct de vedere al corectitudinii aplicării corecte a normelor de drept material sau procedural.

Or, o astfel de verificare se efectuează doar de către instanța de judecată ierarhic superioară, în baza unor proceduri descrise de lege, și anume, în rezultatul examinării cauzei în ordine de apel sau recurs.

Potrivit Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, dar și dispozițiilor Constituționale, Consiliul Superior al Magistraturii este un organ de autoadministrare judecătorească, iar în competențele acestuia nu intră competența de a verifica legalitatea / ilegalitatea actelor judecătorești definitive, adică, Consiliul Superior al Magistraturii, nu este o instanță judecătorească competentă de a efectua testul legalității și temeiniciei actelor judecătorești definitive.

Această concluzie se raliază principiilor internaționale în sfera înfăptuirii justiției, care exclud posibilitatea examinării legalității și temeiniciei actelor judecătorești în proceduri extrajudiciare (punctul 4 din Principiile generale cu privire la independența organelor judecătorești), și este confirmată și prin jurisprudența Curții Constituționale, care a statuat că, nimeni în afară de instanțele judecătorești, nu poate verifica legalitatea și temeinicia actelor judecătorești.

Asumarea unei astfel de competențe de către un organ extrajudiciar (de a verifica legalitatea și temeinicia unei hotărâri judecătorești), nu reprezintă altceva decât o încălcare a principiului independenței, inamovibilității și imparțialității instanțelor judecătorești.

În așa mod, demersul Procurorului General cu privire la eliberarea acordului pentru pornirea urmăririi penale în privința unui judecător în baza art. 307 Codul

Penal, în cazul în care actul judecătoresc nu a fost casat ca ilegal și neîntemeiat, adică atunci când ilegalitatea acestuia nu a fost constatată în cadrul exercitării căii de atac, de către o instanță judecătorească ierarhic superioară, adresat Consiliului Superior al Magistraturii, nu reprezintă altceva decât negarea caracterului definitiv și irevocabil al hotărârii judecătorești, dar și o interferență ilegală în procesul de înfăptuire a justiției, independenței și imparțialității puterii judecătorești, care sunt garantate de Constituția Republicii Moldova.

Concomitent, este de menționat că, însăși pornirea urmăririi penale în privința judecătorului în baza art. 307 Codului Penal, presupune obligativitatea probării caracterului „illegal” al hotărârii judecătorești.

Cu toate acestea, dacă actul judecătoresc nu a fost casat în cadrul procedurii de exercitare a căilor de atac, pornirea urmăririi penale în privința judecătorului presupune că organele de urmărire penală constată că judecătorul ar fi pronunțat cu „bună-știință” o „hotărâre ilegală”. Aceasta presupune că, se pornește urmărirea penală în privința unui judecător pentru pronunțarea unei hotărâri judecătorești ilegale, dar această hotărâre își păstrează puterea sa legală, prin ce se încalcă prevederile art. 120 din Constituție.

Aceste circumstanțe denotă că, dispozițiile art. 19 din Legea cu privire la statutul judecătorului, care reglementează procedura de examinare a demersului Procurorului General cu privire la eliberarea acordului pentru pornirea urmăririi penale în privința judecătorului, contravin prevederilor art. 120 din Constituția Republicii Moldova, în măsura în care, aceste dispoziții permit pornirea urmăririi penale în privința judecătorului în baza art. 307 din Codul Penal, și presupune efectuarea testului legalității și temeiniciei actului judecătoresc neanulat de instanțele ierarhic superioare, de către organe non-judiciare, fapt ce este inadmisibil.

Interdicția absolută și imperativă impusă oricăror organe extrajudiciare de a da aprecieri și indicații privind aplicarea legislației procesuale sau materiale, la pronunțarea unor hotărâri judecătorești și neanulate de instanțele ierarhic superioare, derivă și din următoarele acte normative internaționale.

Astfel, conform punctului 4 al Principiilor fundamentale asupra independenței sistemului judiciar, adoptate de cel de-al șaptelea Congres al Națiunilor Unite privind Prevenirea infracțiunilor și tratamentul infractorilor susținut la Milano din 26 august până în 6 septembrie 1985 și avizate prin Rezoluțiile nr. 40/32 din 29 noiembrie 1985 și 40/14 din 6 decembrie 1985 ale Adunării Generale a ONU, statele membre, urmează să întreprindă măsuri ca „să nu existe interferențe inadecvate sau nedorite în procesul juridice, și nici să nu fie supuse revizuirii deciziile juridice ale instanțelor, astfel principiu este fără prejudiciu pentru revizuirea judiciară sau reducerea sau comutarea de către autoritățile competente a sentințelor impuse de sistemul judiciar, în conformitate cu legea”.

În temeiul Principiilor fundamentale asupra independenței sistemului juridic, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, s-a adresat statelor membre cu Recomandarea nr. (94) 12 din 13 octombrie 1994, adoptată la a 518-a reuniune a delegaților miniștrilor, indicând în Principiul 1 punctul 3 lit. d) al Recomandării, că în procesul de luare a deciziilor, judecătorii trebuie să fie independenți și să acționeze fără nici o restricție și fără a face obiectul vreunor influențe, sugestii, presiuni, amenințări sau imixțiuni, directe sau indirecte, indiferent din partea cărei persoane vin și sub ce motiv. Legea trebuie să prevadă sancțiuni contra persoanei, care încearcă să

influențeze judecătorii sub orice formă. Judecătorii trebuie să fie absolut liberi să hotărască în mod imparțial asupra cauzelor cu care sunt sesizați în baza convingerii lor intime, a propriei interpretări a faptelor și în conformitate cu normele de drept în vigoare. Judecătorii nu trebuie să fie obligați să dea socoteală vreunei persoane străine de puterea judiciară asupra rezolvării date cauzelor lor.

Subsidiar actelor internaționale menționate, o deosebită relevanță le au Avizele Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni.

Astfel, în Avizul nr. 1 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni, despre standardele privind independența judiciară și inamovibilitatea judecătorilor, s-a subliniat că, procedurile civile, penale și disciplinare privind judecătorii trebuie să fie însoțite de astfel de garanții care protejează cu desăvârșire independența judecătorească, și anume, să elimine orice control administrativ al deciziilor judiciare.

Relevant acestei speței este și Avizul nr. 3 (2001) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni privind principiile și regulile care guvernează conduita profesională a judecătorilor, în special etica, comportamentul incompatibil și imparțialitatea, în care *inter alia* Consiliul a decis „Ca un principiu general, judecătorii personal al trebui să fie complet absolviți de răspundere în ceea ce privește reclamațiile făcute direct împotriva lui în legătură cu exercitarea cu bună-credință a funcțiilor lor. Erorile judiciare, fie de judecată sau ce vizează procedura, în stabilirea sau aplicarea legii sau evaluarea probelor ar trebuie să facă obiectul unei căi de atac; alte greșeli judiciare care nu pot fi îndreptate pe această cale (incluzând de exemplu durata excesivă) ar trebuie cel mult să conducă la o cerere a părții nemulțumite împotriva statului”.

O deosebită importanță pentru aprecierea și interpretarea corectă a noțiunii de independență a magistraților, le au Recomandările de la Kiev cu privire la independența judiciară în Europa de Est, Caucazul de Sud și Asia Centrală, elaborate la 23-25 iunie 2010 de Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului și Grupul de Cercetare Max Planck Minerva privind Independența Judiciară.

Contradicția dispozițiilor art. 19 din Legea cu privire la statutul judecătorului cu art. 6 din Constituție care prevede că în Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Aparent, sensul normei legale citate mai sus nu trezește careva suspiciuni referitor la constituționalitatea sa, or, este evident, că judecătorii care în procesul de înfăptuire a justiției comit fapte ilegale, urmează a fi trași la răspundere, cu condiția, la fel de evidentă, că „caracterul ilegal al hotărârii judecătorești”, să fie constatată de către o instanță judecătorească printr-o hotărâre (decizie) irevocabilă, atunci când în discuție sunt puse acțiunile judecătorului manifestate la adoptarea și emiterea unui act judecătorec.

Considerăm, că prevederile contestate, permit interpretarea abuzivă și neconstituțională de către Consiliul Superior al Magistraturii, a acestei norme legale și, inclusiv, eliberarea acordului pentru pornirea urmăririi penale în privința judecătorului în baza art. 307 Codul Penal, pentru un act judecătorec neanulat, dar considerat ilegal de către Procurorul General și membrii Consiliului Superior al Magistraturii.

O atare stare de lucruri, contravine prevederilor art. 6 din Constituția Republicii Moldova.

V. Expunerea cerințelor autorilor sesizării.

Ținând cont de cele expuse și în conformitate cu prevederile art. 135 din Constituția Republicii Moldova, art. 4 din Codul Jurisdicției Constituționale și art. 4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, autorii sesizării solicită exercitarea controlului constituționalității art. 19 din Legea cu privire la statutul judecătorului, în lumina prevederilor art. 6, 120 din Constituția Republicii Moldova.

VI. Documente anexate.

- 1) Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 4/1 din 16 ianuarie 2018;
- 2) Jurisprudența relevantă hotărârea CCRF 18.10.2011- Cauza Pancenco.

Declarația și semnătura.

Autorii sesizării declară că informațiile ce figurează în prezenta sesizare sunt exacte.

Cu respect, judecătorii CA Chișinău

Angela Bostan

Ion Muruianu

Grigore Dașchevici

**Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții de Apel Chișinău**

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Președintele completului, judecătorul

Bostan Angela

Judecătorii

Muruianu Ion și Grigore Dașchevici

Examinînd acțiunea înaintată de Liubovi Brînza împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, persoana terță Procuratura Generală cu privire la anularea hotărârilor nr. 559/26 și nr. 560/26 din 04 decembrie 2018 cu privire la sesizarea Procurorului General,

C O N S T A T Ă :

Circumstanțele cauzei.

Pe rolul Curții de Apel Chișinău, Completul specializat în examinarea acțiunilor de contencios administrativ, se află spre examinare, cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea înaintată de Liubovi Brînza împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, persoana terță Procuratura Generală cu privire la anularea hotărârilor nr. 559/26 și nr. 560/26 din 04 decembrie 2018 cu privire la sesizarea Procurorului General.

Studiind materialele cauzei, Completul judiciar concluzionează, din oficiu, despre necesitatea ridicării excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 19 din Legea cu privire la statutul judecătorului și de a remite Curții Constituționale sesizarea respectivă - din următoarele considerente.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, *excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.*

În conformitate cu § 76 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, *în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.*

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, *procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169-171.*

În conformitate cu dispozițiile normei procesuale statuate de art. 12¹ alin. (1)-(3), (5)CPC, (1) *În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:*

a) *obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;*

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pledoariile.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Astfel, examinînd condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, concluzionează că respectivele condiții la caz, sunt îndeplinite – or, prevederile art. 19 din Legea cu privire la statutul judecătorului nu au fost supuse controlului de constituționalitate.

Drept urmare a celor justificate, ținînd cont de faptul că obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin. (1) lit.a) din Constituție, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, iar Curtea Constituțională nu s-a expus anterior referitor la prevederile care se invocă a fi neconstituționale, Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din oficiu va sesiza Curtea Constituțională în vederea soluționării sesizării privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 19 din Legea cu privire la statutul judecătorului.

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, art.art .12¹, 269-270 CPC, Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

DISPUNE:

Se sesizează Curtea Constituțională în vederea soluționării sesizării judecătorilor Curții de Apel Chișinău - Bostan Angela, Muruianu Ion, Grigore Dașchevici privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 19 din Legea cu privire la statutul judecătorului, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM.

Se remite după competență Curții Constituționale sesizarea judecătorilor Curții de Apel Chișinău - Bostan Angela, Muruianu Ion, Grigore Dașchevici, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 19 din Legea cu privire la statutul judecătorului ridicată în cadrul examinării acțiunii în contencios administrativ intentată de Liubovi Brînză împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, persoana terță Procuratura Generală cu privire la anularea hotărârilor nr. 559/26 și nr. 560/26 din 04 decembrie 2018 cu privire la sesizarea Procurorului General.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele completului,

Judecătorul

Judecătorii

Bostan Angela

Muruianu Ion

Grigore Dașchevici